

บทคัดย่อ

โครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราและโครงการสะพานเศรษฐกิจเชื่อมโยงทะเลอันดามันและอ่าวไทยเป็นโครงการที่ได้รับการจับตามองจากทุกภาคส่วน เนื่องจากเป็นโครงการที่ช่วยเพิ่มศักยภาพการขนส่งสินค้าจากฝั่งทะเลแปซิฟิกและทะเลอ่าวไทยไปยังฝั่งทะเลอันดามัน เพื่อส่งออกต่อไปสู่ภูมิภาคเอเชียใต้และตะวันออกกลาง ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกา แต่ในปัจจุบันมีกระแสการต่อต้านโครงการอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะจากประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเกิดความกังวลว่าโครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราจะสร้างความเสียหายให้กับระบบนิเวศและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้ ในปัจจุบันการพัฒนาเมืองนิเวศเป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพบว่ามีการใช้แนวคิดดังกล่าวในการพัฒนาพื้นที่โดยรอบทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราในหลายประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาการจัดทำผังเมืองตามแนวคิดการพัฒนาเมืองนิเวศเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงผังเมืองในพื้นที่โดยรอบทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราให้รองรับกับการพัฒนาชุมชนเมืองได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตพื้นที่ศึกษาครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของตำบลกำแพง ตำบลละงู และตำบลปากน้ำในอำเภอละงู จังหวัดสตูล เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ชุมชนเมืองโดยรอบโครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราที่กำหนดไว้ตามผังเมืองรวมจังหวัดสตูล พ.ศ. 2558 การวิจัยได้ศึกษาสภาพทั่วไปของผังเมืองทั้งในระดับกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง จังหวัดสตูล และพื้นที่ศึกษา พบว่าแผนการพัฒนาระบบคมนาคมและขนส่งทั้งในระดับได้ระบุให้มีการพัฒนาโครงข่ายถนนเข้าสู่พื้นที่ทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราสอดคล้องกับโครงการพัฒนาทำเรื่อน้ำลึกลับากบารา แต่พบว่าแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนการพัฒนาศาธารณูปโภคและสาธารณูปการไม่ได้มีการวางแผนรองรับกิจกรรมโดยรอบทำเรื่อรวมถึงประชากรที่จะเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาทำเรื่อน้ำลึกลับากบารา นอกจากนี้ ผลการสำรวจพบว่าพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ มีการเกษตรกรรมและการประมงเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก บางส่วนของพื้นที่มีการให้บริการเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเปลี่ยนถ่ายการสัญจร แต่พบว่าการให้บริการสาธารณูปการด้านการศึกษา ด้านการรักษาพยาบาล และด้านการดูแลความปลอดภัยมีขนาดการบริการไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรในปัจจุบัน และรัฐมีการให้บริการไม่ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนเมืองทั้งในปัจจุบันและพื้นที่รองรับการขยายตัวชุมชนในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานผู้วางแผนพัฒนาโครงการทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราพบว่า หากดำเนินการก่อสร้างทำเรื่อน้ำลึกลับากบาราในปี พ.ศ. 2558 จะส่งผลให้ในปี พ.ศ. 2578 พื้นที่ศึกษาจะมีประชากรเพิ่มขึ้น 20,890 คน นอกจากนี้จะเกิดการเพิ่มจำนวนของการสัญจรของรถบรรทุกสินค้าจึงจำเป็นต้องออกแบบเส้นทางสัญจรให้สามารถรองรับการลำเลียงสินค้าโดยไม่ก่อให้เกิดการจราจรติดขัดและอุบัติเหตุบนท้องถนน และต้องจัดเตรียมพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบโลจิสติกส์ เช่น การเปลี่ยนถ่ายและบรรจุสินค้า ที่ตั้งสถานประกอบกิจการขนส่ง คลังสินค้า เป็นต้น

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนนิยาม เกณฑ์ และแนวทางการพัฒนาเมืองนิเวศจากทั้งจากเอกสารวิชาการและตัวอย่างการพัฒนาในต่างประเทศ ทำให้สรุปแนวคิดหลักในการพัฒนาเมืองนิเวศได้ 5 ด้าน คือ การพัฒนาชุมชนเมืองที่น่าอยู่ การรักษาพื้นที่สีเขียวและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การบริหารจัดการของเสีย การ

อนุรักษ์พลังงาน และการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จากนั้นจึงประมวลเกณฑ์การพัฒนาแต่ละด้านจากองค์กรสากลและองค์กรภายในประเทศเพื่อเป็นกรอบการพัฒนาเมืองนิเวศในพื้นที่โดยรอบท่าเรือน้ำลึกปากบารา จากนั้นจึงได้จัดทำแผนผังแสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่รอบท่าเรือน้ำลึกปากบาราและข้อเสนอแนะทางผังเมืองเพื่อใช้ในการปรับปรุงผังเมืองในพื้นที่ศึกษาให้สามารถรองรับการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและชุมชนเมืองโดยรอบได้อย่างยั่งยืน แผนผังแสดงแนวทางการพัฒนาพื้นที่ประกอบด้วยผังนโยบายการใช้ประโยชน์ที่ดิน ผังนโยบายการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง ผังนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยว ผังนโยบายการพัฒนาระบบสาธารณสุขโรค ผังนโยบายการพัฒนาระบบสาธารณสุขการ และผังนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนการพัฒนาตามผังทั้ง 6 ด้านสามารถดำเนินการไปสู่การปฏิบัติจริงได้ตามมาตรการทางผังเมืองและโครงการพัฒนาเมือง ดังนี้

- 1) การปรับปรุงเนื้อหาของผังเมืองรวมเมืองในพื้นที่ศึกษาทั้งแผนผังกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่ได้จำแนกประเภท แผนผังแสดงที่โล่ง แผนผังแสดงโครงการคมนาคมและขนส่ง และ แผนผังแสดงโครงการกิจการสาธารณสุขโรคให้สอดคล้องตามแผนผังแสดงแนวทางการพัฒนา
- 2) จัดทำผังโครงการ (Project plan) เพื่อผลักดันการพัฒนาพื้นที่ เช่น ผังเมืองเฉพาะ ผังอนุรักษ์ชุมชนเมือง ผังควบคุมทัศนียภาพพร้อมข้อบัญญัติท้องถิ่น เป็นต้น
- 3) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 เพื่อควบคุมรายละเอียดการพัฒนาอาคารและพื้นที่
- 4) ดำเนินโครงการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค และสาธารณสุขการตามแผนการพัฒนา
- 5) ดำเนินโครงการสร้างความร่วมมือกับประชาชนในการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

คำสำคัญของการวิจัย: แผนพัฒนาพื้นที่ ท่าเรือน้ำลึกปากบารา ผลกระทบจากการพัฒนา เมืองนิเวศ ผังเมือง

Abstract

The Pak Bara deep-sea port and land bridge project has received attention from every sector as the project will enhance the transport capability of goods from the Pacific and the Thai gulf to the Andaman Sea for the purpose of export to the South Asian and Middle Eastern regions, Europe, and Africa. However, at present, opposition to the project, especially from the local community, is widespread as there are concerns that the deep-sea port would damage the ecosystem and affect the livelihood of the surrounding communities. Still, the development towards Eco Town is now an important concept in environment-friendly urban development and has been adopted in the development of areas surrounding ports in various countries. As such, the researcher has studied urban planning methods based on the eco town concept to provide guidelines for improvement and change of urban planning of the areas surrounding the Pak Bara deep-sea port to correspond with sustainable urban development.

The geographical scope of the study covers all the areas of Kampaeng, La-Ngu, and Pak Nam sub-districts in La-Ngu district, Satun province, which are urban areas surrounding the Pak Bara deep-sea port according to the Satun province central city planning draft B.E. 2558 (2015). The research studies the general conditions of urban planning on the levels of the deep-southern provinces, Satun province, and the study area. It was found that the transportation and logistics development plan on all levels identifies a development of road networks to the deep-sea port, which is in line with the Pak Bara deep-sea port project. On the contrary, the land use plan and the facilities and utilities development plan do not have measures anticipating activities around the port, including the consequent increase in population from the Pak Bara deep-sea port development. In addition, the study area is rich in natural resources, with agriculture and fishery as the main economic base and certain parts occupied by services to accommodate tourists in transit. Yet, public utilities in terms of education, medical treatment, and security service are not sufficient for the current population. What's more, the service radius does not cover the present urban areas or the possible expanded communities in the future.

An analysis of the data from the agency responsible for the planning of the Pak Bara deep-sea port development project shows that if the construction of the Pak Bara deep-sea port were to commence in 2015, the population in the study area would increase by 20,890 in 2035. This will be accompanied by an increase in truck traffic, so the roads need to be designed with enough capacity for product conveyance without causing traffic congestion and road accidents. Space must also be prepared for logistics-related activities such as

repacking, transport establishment, storehouse, etc.

For this research, the definitions of and criteria and guidelines for eco town development have been reviewed both from academic documents and development models overseas. It can be concluded that the principal concepts of eco town development are divided into five aspects which are pleasant urban community development, green area and natural environment conservation, waste management, energy conservation, and environment-friendly transportation system development. Next, the criteria for development in each aspect are compiled from international and domestic organizations in order to formulate the scope of eco town development for the areas surrounding the Pak Bara deep-sea port. Then, a diagram is devised to illustrate guidelines for the development of areas surrounding the Pak Bara deep-sea port and urban planning suggestions to be used in improving urban planning in the study area towards sustainable deep-sea port and urban community development. The diagram consists of land use policy scheme, transportation system development scheme, tourism development policy scheme, public utility development scheme, public assistance development scheme, and natural resource and environment management scheme. These six schemes can be implemented in accordance with the urban planning measures and urban development project as follows:

- 1) improve the content of urban plan, including the study area, consisting of zoning map, open space map, transportation and logistics plan, and facilities development plan, to be consistent with the development guideline diagram
- 2) devise a project plan to drive development in the area such as specific plan, urban conservation plan, townscape control plan with local ordinance, etc.
- 3) issue a local code based on the Building Control Act B.E. 2522 to control the details of building and area development
- 4) carry out the transportation, public utility, and public assistance development projects according to the development plan
- 5) encourage cooperation with the people to conserve the environment and natural resources.

Keywords: Area development plan, Pak Bara deep-sea port, Development impact, Eco town, Urban planning